

**ANALIZA CHELTUIELILOR ȘI INFLUENȚEI ACESTORA
ASUPRA PROFITULUI ENTITĂȚII ECONOMICE
(ÎN BAZA MATERIALELOR SA „BASARABIA NORD”)**

Rodica GURDUZA, studentă,
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Conducător științific: **Diana GRIȚCO**, asist. univ.

Abstract: *This article describe that expenditures analysis is an important tool in diagnosing and estimating enterprise performance, because its are the consumption of human, material and financial resources for the purpose of obtaining profit. At the same time, the level, dynamics and structure of these expenditures reflect the capacity of business activity industrial to use efficiently the resources they have, and the reduction of their level must representa primary objective for all economic agents to increase the efficiency of the entire business.*

Keywords: *analysis, expenditure, efficiency, profit, financial situations, resources.*

Cheltuielile, ca expresie a consumului de resurse, joacă un rol determinant în aprecierea performanțelor întreprinderii, evidențiind capacitatea managerilor de a sesiza cele mai bune alegeri și utilizări ale resurselor, asigurând eficiența și competitivitatea activității.

Analiza structurală și dinamică a cheltuielilor prezintă o deosebită importanță în activitatea de gestiune și control, deoarece evidențiază modul în care sunt utilizate resursele materiale, umane și financiare ale întreprinderii, asigurând înțelegerea mecanismului de formare a rezultatelor în funcție de volumul, structura și tendințele diferitelor categorii de cheltuieli [2, p. 41].

Analiza cheltuielilor se începe cu aprecierea generală a modificării lor în dinamică. Pentru aceasta vom construi tabelul analitic în baza datelor din Situațiile financiare și a Fișei contului 351 „Rezultat financiar total” a entității SA „Basarabia Nord” și vom examina calculele modificărilor absolute și relative intervenite în nivelul acestora pentru perioada anilor 2016 - 2018.

În baza datelor din tabelul 1 se poate constata că la entitatea analizată s-a înregistrat o descreștere a cheltuielilor totale de 74 755,4 mii lei sau cu 25% față de anul precedent. Această abatere a fost determinată de reducerea cheltuielilor din activitatea operațională cu 23,14% și a cheltuielilor din alte activități cu 86,63%.

Analiza cheltuielilor din activitatea operațională denotă faptul că toate componentele acesteia au manifestat o tendință de reducere în anul 2017 față de 2016. Cel mai mult s-au redus în valoare absolută costul vânzărilor cu 35 497,3 mii lei, cheltuielile de distribuire cu 23 111,4 mii lei și alte cheltuieli din activitatea operațională cu 5 238,6 mii lei. Dacă analizăm ritmul de scădere a cheltuielilor operaționale putem constata că cheltuielile de distribuire și alte cheltuieli din activitatea operațională au avut un ritm de descreștere mai accelerat, și anume cu 77,79% și respectiv 84,36%.

Tabelul 1. Analiza comparativă a dinamicii cheltuielilor și veniturilor pe tipuri de activități, mii lei

Indicatori	2016	2017	Abaterea		Ritmul creșterii, %
			Absolută, ±	relativă, %	
1. Cheltuieli din activitatea operațională	279 245,4	214 655,8	-64 589,6	-23,14	76,86
2. Costul vânzărilor	236 201,9	200 704,6	-35 497,3	-15,03	84,97
3. Cheltuieli de distribuire	29 713,2	6 601,8	-23 111,4	-77,79	22,21
4. Cheltuieli administrative	7 120,4	6 378,1	-742,3	-10,43	89,57
5. Alte cheltuieli din activitatea operațională	6 209,9	971,3	-5 238,6	-84,36	15,64
6. Cheltuieli altor activități	12 962,9	1 733,5	-11 229,4	-86,63	13,37
7. Cheltuieli cu active imobilizate	12,1	219,2	+207,1	1724,39	1824,39
8. Cheltuieli financiare	12 950,9	1 514,4	-11 436,5	-88,31	11,69
9. Cheltuieli cu impozitul pe venit	-	1 063,6	+1 063,6	-	-
10. Total cheltuieli	292 208,3	217 452,9	-74 755,4	-25,58	74,42
11. Venituri din activitatea operațională	277 943	214 838,8	-63 104,2	-22,76	77,24
12. Venituri din vânzări	276 551,3	213 145,2	-63 406,1	-22,93	77,07
13. Alte venituri din activitatea	1 391,7	1 693,6	+301,9	21,69	121,69

operațională					
14. Venituri din alte activități	10 731,6	20 196	+9 464,4	88,19	188,19
15. Total venituri	288 674,6	235 034,8	-53 639,8	-18,58	81,42

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Dacă analizăm cheltuielile din alte activități, observăm că în anul 2017 cel mai mult s-au micșorat față de anul precedent cheltuielile financiare cu 11 436,5 mii lei sau cu 88,31%. Deci, această diminuare a cheltuielilor denotă o tendință pozitivă, întrucât s-a realizat o gestiune mai eficace asupra acestora și entitatea a reușit să obțină profit în anul 2017.

Dacă comparăm evoluția cheltuielilor totale cu veniturile totale, observăm că ambii indicatori s-au diminuat. De asemenea, constatăm că deși indicele de creștere a veniturilor și cheltuielilor este subunitar, totuși se respectă cerința $I_{VV} > I_{CV}$, adică indicele veniturilor fiind de 0,8142 prevalează asupra indicele cheltuielilor de 0,7442. Dacă analizăm indicele de creștere a cheltuielilor și veniturile din activitatea operațională, observăm că acesta este subunitar, dar veniturile prevalează cheltuielile, adică de la 0,7724 la 0,7686.

Analiza dinamicii cheltuielilor (tabelul 2) pentru anii 2017-2018 la entitatea S.A „Basarabia Nord” denotă o tendință de creștere a cheltuielilor totale. Astfel, observăm că cheltuielile totale comparativ cu anul precedent s-au majorat cu 23 133,8 mii lei sau cu 10,64%. Această abatere a fost determinată de sporirea cheltuielilor din activitatea operațională, și anume a cheltuielilor din vânzări cu 7,06%, a cheltuielilor de distribuire cu 17,13% și a cheltuielilor administrative cu 16,32%.

Tabelul 2. *Analiza comparativă a dinamicii cheltuielilor și veniturilor pe tipuri de activități, mii lei*

Indicatori	2017	2018	Abaterea		Ritmul creșterii ,%
			Absolută, ±	relativă, %	
1. Cheltuieli din activitatea operațională	214 655,8	230 875,1	+16 219,3	7,56	107,56
2. Costul vânzărilor	200 704,6	214 876,2	+14 171,6	7,06	107,06
3. Cheltuieli de distribuire	6 601,8	7 732,8	+1 131	17,13	117,13
4. Cheltuieli administrative	6 378,1	7 419,2	+1 041,1	16,32	116,32
5. Alte cheltuieli din activitatea operațională	971,3	846,9	-124,4	-12,80	87,19
6. Cheltuieli altor activități	1 733,5	8 653	+6 919,5	399,16	499,16
7. Cheltuieli cu active imobilizate	219,2	293,6	+74,4	33,94	133,94
8. Cheltuieli financiare	1 514,4	8 359,5	+6 845,1	452,01	550,01
9. Cheltuieli cu impozitul pe venit	1 063,6	1 058,6	-5,0	-0,47	99,53
10. Total cheltuieli	217 452,9	240 586,7	+23 133,8	10,64	110,64
11. Venituri din activitatea operațională	214 838,8	242 006,8	27 168	12,65	112,65
12. Venituri din vânzări	213 145,2	240 440	+27 294,8	12,81	112,81
13. Alte venituri din activitatea	1 693,6	1 566,8	-126,8	-7,49	92,51

operațională					
14. Venituri din alte activități	20 196	8 251,2	-11 944,8	-59,14	40,86
15. Total venituri	235 034,8	250 258	15 223,2	6,47	106,47

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Analiza dinamicii cheltuielilor pentru anii 2017-2018 la entitatea S.A „Basarabia Nord” denotă o tendință de creștere a cheltuielilor totale. Astfel, observăm că cheltuielile totale comparativ cu anul precedent s-au majorat cu 23 133,8 mii lei sau cu 10,64%. Această abatere a fost determinată de sporirea cheltuielilor din activitatea operațională, și anume a cheltuielilor din vânzări cu 7,06%, a cheltuielilor de distribuire cu 17,13% și a cheltuielilor administrative cu 16,32%.

Totodată, observăm că, în urma sporirii cheltuielilor din alte activități cu 6 919,5 mii lei, inclusiv a celor cu active imobilizate și financiare, cheltuielile entității au crescut cu 74,4 mii lei, adică cu 33,94%, și, respectiv, cu 6 845,1 mii lei sau cu 452,01%. De asemenea, datorită faptului că în ambele perioade entitatea a obținut profit, putem remarca o abatere de 5 mii lei ceea ce constituie o micșorare cu 0,47% față de 2017.

Dacă analizăm comparativ evoluția cheltuielilor și veniturilor totale, constatăm că indicele de creștere a acestora este supraunitar, însă indicele cheltuielilor de 1,1064 prevalează asupra indicele veniturilor de 1,0647. Acest fapt a determinat sporirea profitului entității în anul 2018 într-un ritm inferior celui din anul 2017. Observăm că indicele de creștere atât a cheltuielilor, cât și a veniturilor din activitatea operațională manifestă aceeași tendință de creștere supraunitară, însă $I_{vo} > I_{co}$, adică $1,1265 > 1,0706$, ceea ce se apreciază pozitiv pentru entitate.

Analiza structurală este o metodă de gestiune curentă și de planificare a cheltuielilor, ce relevă o serie de aspecte privind apartenența sectorială, orientarea eforturilor, intensitatea capitalistică și modul de finanțare. O primă abordare structurală a cheltuielilor întreprinderii se face având în vedere tipul de activitate a acestora: cheltuieli din activitatea operațională, cheltuieli ale altor activități și cheltuieli privind impozitul pe venit și conținutul lor.

În funcție de mărimea și semnul modificărilor intervenite, se pot face aprecieri cu privire la creșterea sau reducerea cheltuielilor efective față de cele prevăzute sau din perioada de bază. În cadrul analizei este necesar să se studieze și structura cheltuielilor totale pe cele trei categorii. În acest scop este necesar să se calculeze ponderea fiecărei categorii de cheltuieli în cheltuielile totale, precum și modificarea acestor ponderi [2, p. 42].

Astfel, în continuare vom examina structura cheltuielilor la entitatea SA „Basarabia Nord” pentru anii 2016-2018. În baza datelor din Situațiile financiare și a Fișei contului 351 „Rezultat financiar total” vom construi tabelul analitic și vom interpreta rezultatele obținute.

Tabelul 3. Analiza structurii cheltuielilor pe tipuri de activități, mii lei

Indicatori	2016		2017		2018	
	Suma, lei	Cota, %	Suma, lei	Cota, %	Suma, lei	Cota, %

Cheltuieli din activitatea operațională	279 245,4	95,56	214 655,8	98,71	230 875,1	95,96
1. Costul vânzărilor	236 201,9	80,83	200 704,6	92,30	214 876,2	89,31
2. Cheltuieli de distribuire	29 713,2	10,17	6 601,8	3,04	7 732,8	3,22
3. Cheltuieli administrative	7 120,4	2,43	6 378,1	2,93	7 419,2	3,08
4. Alte cheltuieli din activitatea operațională	6 209,9	2,13	971,3	0,44	846,9	0,35
Cheltuieli altor activități	12 962,9	4,43	1 733,5	0,79	8 653	3,60
5. Cheltuieli cu active imobilizate	12,1	0,004	219,2	0,10	293,5	0,12
6. Cheltuieli financiare	12 950,9	4,43	1 514,4	0,69	8 359,5	3,48
Cheltuieli cu impozitul pe venit	-	-	1 063,6	0,49	1 058,6	0,44
Total cheltuieli	292 208,3	100	217 452,9	100	240 586,7	100

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

În urma calculelor efectuate, am observat că în structura cheltuielilor totale a entității S.A. „Basarabia Nord” prevalează cheltuielile din activitatea operațională, și anume costul vânzărilor, care s-a majorat de la 80,83% în 2016 până la 89,31% în 2018. Din datele tabelului observăm că cheltuielile de distribuire și-au redus ponderea în totalul cheltuielilor pe parcursul anilor de analiză de la 10,17% la 3,08%. De asemenea, examinând structura cheltuielilor perioadei, constatăm că cheltuielile financiare ocupă cea mai mare pondere în cheltuielile altor activități, care pe parcursul anilor analizați a variat de la 4,43% în 2016 la 0,69% în 2017 și 3,48% în 2018. Totodată, observăm că cheltuielile cu impozitul pe venit constituie o pondere relativ semnificativă în totalul cheltuielilor de 0,5%.

Este de remarcat că pentru o apreciere mai obiectivă a modificărilor înregistrate apare necesitatea examinării tuturor compartimentelor de cheltuieli în parte, ținând cont de componența lor particulară și cauzele care au provocat modificările evidențiate.

Astfel, în continuare vom examina structura costului vânzărilor, vom întocmi tabelul analitic în baza datelor din Fișa contului 711 „Costul vânzărilor” pentru anii 2016-2018 a entității SA „Basarabia Nord” și vom interpreta rezultatele obținute.

Din calculele efectuate, observăm că cea mai mare pondere din totalul costului vânzărilor o reprezintă valoarea contabilă a produselor vândute, care variază pe parcursul perioadei de analiză între 61-72%. Aceasta a înregistrat o creștere în 2017 cu 10,66% față de 2016, iar către 2018 acest indicator s-a micșorat cu circa 4% față de 2017. Această reducere a valorii contabile a produselor vândute pe fondul sporirii veniturilor din vânzări se apreciază pozitiv și denotă o bună funcționare a activității operaționale a entității.

Al doilea element valoros din punct de vedere al ponderii îl constituie valoarea contabilă a mărfurilor vândute, care pe parcursul anilor a oscilat între 12%-13%, cu o tendință de majorare în dinamică.

Tabelul 4. Analiza structurii costul vânzării, mii lei

Indicatori	2016		2017		2018	
	Suma, lei	Cota, %	Suma, lei	Cota, %	Suma, lei	Cota, %

711.1.Valoarea contabilă a produselor vândute	144 410,2	61,14	144 114,9	71,80	145 404,5	67,67
711.2.Valoarea contabilă a mărfurilor vândute	29 596,4	12,53	26 007,4	12,96	28 991,6	13,49
711.3.Costul serviciilor prestate	1 073,4	0,45	11,9	0,006	252,1	0,12
711.6.Costuri aferente contractelor de leasing operațional și financiar	691,8	0,29	1 418,3	0,71	1 498,9	0,69
711.8.Alte costuri	60 430,1	25,59	29 152,1	14,52	38729	18,03
Total costul vânzărilor	236 201,9	100	200 704,6	100	214 876,1	100

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Fișa contului 711 „Costul vânzărilor”

De menționat că se apreciază pozitiv micșorarea ponderii altor costuri în totalul costului vânzărilor deținute de entitate, de la 25,59% în 2016 la 18,03% în 2018. Acest fapt denotă că entitatea își gestionează eficient cheltuielile, ceea ce scoate în evidență întreprinderea dată. Celelalte modificări survenite în structura patrimoniuului entității date nu au fost atât de însemnate.

Analiza factorială a cheltuielilor are rolul de a identifica și a compara influența factorilor care le determină nivelul și dinamica, de a stabili cauzele și măsurile pentru sporirea eficienței lor, care întregeste analiza structurală. În vederea aprecierii gradului de realizare a programărilor, abaterilor față de perioadele anterioare sau diferențelor de gestiune față de concurenți, explicării acestora pe baza factorilor de influență, identificarea nivelului de realizare și crearea unei baze fundamentale a deciziilor de eficientizare se apelează la metoda factorială.

Analiza factorială a profitului (pierderii) din activitatea operațională presupune stabilirea și calculul influenței factorilor, care au contribuit la modificarea în dinamică a părților componente ale profitului (pierderii) din activitatea operațională.

Fiecare parte componentă a formulei factoriale influențează asupra profitului (pierderii) din activitatea operațională a întreprinderii. Profitul brut (pierderea globală) și alte venituri operaționale au o acțiune directă, iar cheltuielile perioadei - o acțiune inversă. Componenta cea mai importantă a profitului (pierderii) din activitatea operațională reprezintă profitul brut (pierderea globală), de aceea în analiza formării profitului, studiul profitului brut i se acordă o atenție deosebită [1, p. 24].

În continuare vom efectua analiza factorială a profitului brut obținut de entitatea SA „Basarabia Nord”, vom construi tabelul analitic și vom interpreta datele.

Tabelul 5. Analiza factorială a profitului (pierderii) brut, mii lei

Indicatori	2016	2017	2018	Abaterea absolută		Rezultatul influenței	
				2017-2016	2018-2017	2017-2016	2018-2017
Venituri din vânzări	276 551,3	213 145,2	240 440	-63 406,1	27 294,8	-	+27 294,8
Costul	236 201,9	200 704,6	214 876,2	-35 497,3	14 171,6	+35 497,3	-14 171,6

vânzărilor							
Profitul brut (pierderea globală)	40 349,4	12 440,6	25 563,8	-27 908,8	+13 123,2	-	-

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Examinând datele din tabelul de mai sus, putem observa o reducere a profitului brut în 2017 în valoare de 27 908,8 mii lei. Această abatere a fost condiționată de diminuarea veniturilor din vânzări cu 63 406,1 mii lei, pe lângă influența pozitivă nesemnificativă, care a exercitat diminuarea costului din vânzări cu 35 497,3 mii lei.

Observăm că în anul 2018 profitul brut a crescut cu 13 123,2 mii lei. Această majorare a fost determinată de creșterea venitului din vânzări cu 27 294,8 mii lei. Totodată, majorarea costului din vânzări cu 14 171, 6 mii lei a influențat negativ asupra profitului brut.

Având în vedere legătura aditivă dintre factorii influenței și indicatorul rezultat, în calitate de metodă cea mai convenabilă pentru analiza factorială a profitului (pierderii) din activitatea operațională se aplică metoda balanțieră.

Vom efectua analiza factorială a profitului (pierderii) din activitatea operațională pentru anii 2016-2017. În baza datelor Situației de profit și pierdere a SA „Basarabia Nord” vom construi tabelul analitic și vom interpreta rezultatele obținute.

Tabelul 6. Analiza factorială a profitului (pierderii) din activitatea operațională, mii lei

Indicatori	2016	2017	Abaterea absolută	Rezultatul influenței
1. Profitul brut (pierderea globală)	40 349,4	12 440,6	-27 908,8	-27 908,8
2. Alte venituri din activitatea operațională	1 391,7	1 693,6	+301,9	+301,9
3. Cheltuieli de distribuire	29 713,2	6 601,8	-23 111,4	+23 111,4
4. Cheltuieli administrative	7 120,4	6 378,1	-742,3	+742,3
5. Alte cheltuieli din activitatea operațională	6 209,9	971,3	-5 238,6	+5 238,6
6. Rezultat din activitatea operațională (rd.1+rd.2-rd.3-rd.4-rd.5)	(1 302,4)	183	+1 485,4	-

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

În baza datelor prezentate în tabelul 6 putem afirma că profitul din activitatea operațională obținut de entitatea SA „Basarabia Nord” în anul 2017 s-a mărit cu 1 485,4 mii lei față de cel precedent. Această majorare a fost determinată de micșorarea tuturor cheltuielilor operaționale, și anume a celor de distribuire, cu 23 111,4 mii lei, a cheltuielilor administrative cu 742,3 mii lei și a altor cheltuieli cu 5 238,6 mii lei. Remarcăm că, deși în anul 2017 entitatea a obținut o diminuare a profitului brut cu 27 908,8 mii, totuși, datorită unei gestiuni eficiente a cheltuielilor, entitatea a reușit să obțină profit din activitatea operațională.

Tabelul 7. Analiza factorială a profitului (pierderii) din activitatea operațională, mii lei

Indicatori	2017	2018	Abaterea	Rezultatul
------------	------	------	----------	------------

			absolută	influenței
1. Profitul brut (pierderea globală)	12 440,6	25 563,8	+13 123,2	+13 123,2
2. Alte venituri din activitatea operațională	1 693,6	1 566,8	-126,8	-126,8
3. Cheltuieli de distribuire	6 601,8	7 732,8	+1 131	-1 131
4. Cheltuieli administrative	6 378,1	7 419,2	+1 041,1	-1 041,1
5. Alte cheltuieli din activitatea operațională	971,3	846,9	-124,4	+124,4
6. Rezultat din activitatea operațională (rd.1+rd.2-rd.3-rd.4-rd.5)	183	11 131,7	+10 948,7	-

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Observăm că în anul 2018 suma profitului din activitatea operațională a crescut considerabil cu 10 948,7 lei față de 2017. Această majorare i se datorează creșterii profitului brut cu 13 123,2 lei și reducerea a altor cheltuieli din activitatea operațională cu 124,4 mii lei. Totodată, majorarea valorii cheltuielilor de distribuire și cheltuielilor administrative în anul 2018 față de cel precedent a condiționat micșorarea profitului din activitatea operațională cu 1 131 mii lei și respective cu 1 041,1 lei.

În cazul unei gestiuni mai eficiente a cheltuielilor de distribuire, a celor administrative și altor venituri din activitatea operațională, entitatea va putea să-și majoreze profitul său cu 2 298 916 lei (126 820+1 130 980+1 041 116).

Cheltuielile entității au o influență semnificativă și asupra rezultatului din alte activități, de care în mare măsură depinde mărimea profitului entității. De aceea vom aprecia influența factorilor asupra rezultatului din alte activități în comparație cu realizările anilor precedenți.

Tabelul 8. Analiza factorială a profitului (pierderii) din alte activități, mii lei

Indicatori	2016	2017	2018	Abaterea absolută		Rezultatul influenței	
				2017-2016	2018-2017	2017-2016	2018-2017
Venituri din alte activități, inclusiv:	10 731,6	20 196,1	8 251,2	+9 464,5	-11 944,9	+9 464,5	-11 944,9
- Venituri din operațiuni cu active imobilizate	50,3	1 299,7	806,4	+1 249,4	-493,3	+1 249,4	-493,3
- Venituri financiare	10 681,3	18 896,4	7 444,8	+8 215,1	-11 451,6	+8 215,1	-11 451,6
Cheltuieli din alte activități, inclusiv:	12 962,9	1 733,5	8 653	-11 229,4	6 919,5	+11 229,4	-6 919,5
- Cheltuieli cu active imobilizate	12	219,2	293,6	+207,2	+74,4	-207,2	-74,4
- Cheltuieli financiare	12 950,9	1 514,4	8 359,5	-11 436,5	+6 845,1	+11 436,5	-6 845,1
Rezultat din alte activități	(2 231,3)	18 459,8	(401,8)	+20 691,1	-18 861,6	-	-

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Din calculele efectuate în tabelul 7, rezultă că în 2017 rezultatul din alte activități s-a majorat cu 20 691,1 mii lei față de 2016. Această majorare a fost cauzată de majorarea veniturilor din alte activități cu 9 464,5 mii lei, și anume a creșterii veniturilor financiare cu 8 215,1 mii lei. De asemenea, o influență pozitivă asupra rezultatului au avut diminuarea cheltuielilor financiare cu 11 436,5 mii lei.

Observăm, însă că în anul 2018 entitatea a obținut un rezultat negativ din alte activități, care s-a micșorat față de anul precedent cu 18 861,6 lei. Această abatere a fost condiționată de diminuarea considerabilă a veniturilor din alte activități cu 11 944,9 mii lei și de majorarea cheltuielilor financiare în valoare de 6 845,1 mii lei. Această situație denotă faptul că entitatea este dependentă de conjunctura externă a țării și ea nu poate influența asupra cheltuielilor din diferență de curs valutar, care ocupă cea mai mare pondere în cheltuielile financiare.

Din punctul de vedere al succesiunii etapelor de repartizare a profitului obținut de întreprindere, plata impozitului pe venit reprezintă direcția inițială. În acest context, apare necesitatea de a aprecia povara fiscală a întreprinderii, adică gradul de tensiune a sistemului fiscal asupra rezultatelor financiare ale întreprinderii.

Principala metodă de examinare a presiunii sistemului fiscal este calcularea și interpretarea următoarelor rate: rata impozitului pe venit și rata de corelație dintre profitul net și profitul lui până la impozitare [2, p. 51].

În continuare, vom analiza povara fiscală la SA „Basarabia Nord” cu ajutorul ratei impozitului pe venit și ratei de corelație dintre profitul net și profitul până la impozitare. În baza datelor Situației de profit și pierdere financiară a SA „Basarabia Nord” vom alcătui tabelul analitic și vom interpreta rezultatele obținute.

Tabelul 9. *Calculul ratei impozitului pe venit și al ratei de corelație dintre profitul net și profitul până la impozitare, mii lei*

	Indicatori	2016	2017	2018
1.	Profit (pierdere) până la impozitare	(3 533,7)	18 642,8	10 729,8
2.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	-	1 063,6	1 058,6
3.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	(3 533,7)	17 579,2	9 671,3
4.	Rata impozitului pe venit, % (rd.2:rd.1*100)	-	5,7	9,87
5.	Rata de corelație dintre profitul net și profitul până la impozitare, % (rd.3:rd.1*100)	100	94,3	90,13

Sursa: elaborată de autor în baza datelor din Situațiile financiare

Calculule efectuate în tabelul dat afirmă tendința de creștere a poverii fiscale la SA „Basarabia Nord” în dinamică. Observăm că în 2016 entitatea a obținut pierdere netă și, drept rezultat, nu a achitat impozit pe venit. Astfel, remarcăm că în anul 2017 rata impozitului pe venit a alcătuit 5,7% din profit până la impozitare, dar în 2018 această rată s-a majorat până la valoarea de 9,87%.

Majorarea poverii fiscale se evidențiază și în evoluția ratei de corelație dintre profitul net și profitului până la impozitare. Dacă în anul 2017 profitului net i-au revenit 94,3% din suma profitului net, atunci în 2018 acesta a constituit doar 90,13%.

În concluzie, putem afirma că analiza structurală și dinamică a cheltuielilor are o importanță în activitatea de gestiune și control a entității. Astfel, observăm că

în anul 2016 entitatea se afla într-o situație deplorabilă. Însă, în urma analizei comparative a dinamicii cheltuielilor și veniturilor, am remarcat că managerii entității au făcut tot posibilul pentru ca entitatea să obțină profit în anul 2017. Drept urmare, aceștia au diminuat toate cheltuielile atât din activitatea operațională cu 23,14%, cât și din alte activități cu 86,63%, ajungând la un rezultat remarcabil, și anume la un profit net de 17 579 190 lei. Iar în anul 2018, entitatea a reușit să-și îmbunătățească situația crescând considerabil veniturile din activitatea operațională cu 12,65% la o majorare a cheltuielilor din activitatea operațională cu doar 7,56%, ceea ce scoate în evidență o bună gestiune a mijloacelor financiare ale entității date.

Dacă analizăm din punct de vedere structural, observăm că pe parcursul a celor trei ani analizați, cea mai mare pondere a venitului din vânzări, care a oscilat de la 95,56% la 98,71%. Iar în componența costului vânzării, valoarea contabilă a produselor a variat de la 61,14% la 71,80, iar cea a mărfurilor vândute între 12,53% și 13,49%, ceea ce denotă un aspect pozitiv, întrucât entitatea respectă raportul procentual caracteristic entităților producătoare.

Pentru a întregi analiza structurală și a dinamicii a cheltuielilor, vom apela la analiza factorială a cheltuielilor, în urma căreia observăm că la formarea rezultatului final cheltuielile au o influență majoră. Astfel, constatăm că entitatea a reușit să-și gestioneze eficient cheltuielile, ținând cont de toate aspectele acestora.

Pentru diminuarea cheltuielilor SA „Basarabia Nord” și pentru crearea unor premise de transformare a acestei entități într-un agent mai esențial al economiei de piață, în continuare vom face câteva recomandări, care vor fi benefice pentru entitatea analizată.

Un moment important pentru entitatea analizată constituie sporirea veniturilor din vânzări. Modul în care o entitate crește și se dezvoltă, capacitatea sa de a rămâne competitivă și de a supraviețui depinde de capacitatea managerilor de marketing de a promova noi idei pentru produse noi. De aceea, pentru ca entitatea să-și majoreze cifra de afaceri, aceasta ar trebui să ofere mai multă atenție promovării produselor. Aceasta va determina o creștere a cheltuielilor de distribuție cu circa 2% din veniturile din vânzări sau cu 4 808 800 lei, care prin urmare va condiționa majorarea veniturilor din vânzări cu circa 10% sau cu 24 044 001 lei. Deci, aceasta reprezintă o necesitate pentru entitate, întrucât în perioada dată au apărut un șir de concurenți producători de mezeluri și entitatea își pierde cota sa de piață.

O altă recomandare ar fi reducerea costului vânzării prin dezvoltarea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, care ulterior vor reduce cheltuielile comune și vor crește volumul de producție. De asemenea, pentru reducerea costului vânzării entitatea poate să-și diversifice furnizorii de materie primă și materiale, energie și combustibil.

Astfel, dacă managerii vor utiliza la maxim eficient resursele financiare, atunci entitatea va avea posibilitatea de a crește profitabilitatea sa și de a-și mări valoarea de piață

Bibliografie:

1. ȚIRIULINICOVA, N. *Analiza rapoartelor financiare*. Chișinău: Ed. ASEM, 2007. 256 p.
2. VOCHIȚOIU, V., BĂRAGAN, E. Analiza cheltuielilor totale. In: *Ecostudent*. Revistă de cercetare științifică a studenților economiști. 2016, nr.8, p. 41-45